

Міжнародний гуманітарний університет
Факультет дизайну, архітектури і мистецтв
Кафедра мистецтвознавства
та загальногуманітарних дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Ректор Міжнародного
гуманітарного університету
д.ю.н., професор
Костянтин ГРОМОВЕНКО
« 29 » *серпня* 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФІЯ

Галузь знань	<u>F Інформаційні технології</u>
Спеціальність	<u>F2 Інженерія програмного забезпечення</u>
Назва освітньої програми	<u>Інженерія програмного забезпечення</u>
Рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський)</u>

Одеса – 2025 рік

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін

Протокол № 1 від 28 серпня 2025 року.

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
доцент кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін, кандидат філософських наук, доцент Іванова Оксана Станіславівна	+380672586884	okmegalodon2021@ukr.net

Завідувачка кафедри мистецтвознавства

та загальногуманітарних дисциплін

PhD з філософії

Катерина МІХЕЙЦЕВА ЦІНГРОШ

Гарант освітньої програми

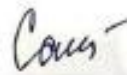
к.т.н., доцент

Олександр РУСУ

Узгоджено

Начальник навчального відділу

Лілія САЄНКО

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
Кількість кредитів – 4, загальна кількість годин – 120	Галузь – F Інформаційні технології Спеціальність – F2 Інженерія програмного забезпечення	Денна форма	Заочна форма
		обов'язкова	
		Рік підготовки:	
		1	
		Семестр:	
Мова навчання – українська	Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)	1	
		Лекційні заняття:	
		26	8
		Практичні заняття:	
		26	8
		Лабораторні роботи	
		0	0
		Самостійна робота	
		68	104
		Вид контролю:	
		екзамен	

Дисципліна «Філософія» спрямована на формування світоглядних, методологічних та етичних засад професійної діяльності інженера програмного забезпечення. Курс охоплює фундаментальні проблеми буття, пізнання і свідомості, логіку наукового мислення, філософські аспекти штучного інтелекту, соціальні виміри цифрового суспільства та питання професійної відповідальності. Особлива увага приділяється розвитку критичного мислення, аналізу складних інформаційних систем, формуванню принципів доброчесності та неприпустимості корупції у професійній діяльності, а також осмисленню людино-машинного інтерфейсу як форми взаємодії користувача і програмної системи та його людиноцентрованості.

МЕТА ДИСЦИПЛІНИ. Метою дисципліни є формування цілісного уявлення про світ, людину та місце інформаційних технологій у розвитку сучасного суспільства, розвиток методологічної культури мислення, здатності до логічного аналізу, аргументації та прийняття обґрунтованих рішень, а також усвідомлення етичної та соціальної відповідальності інженера програмного забезпечення.

ПРЕРЕКВІЗИТИ. Дисципліна вивчається на першому курсі та не потребує спеціальної попередньої підготовки. Передумовами для її опанування є базові знання, отримані в межах повної загальної середньої освіти, зокрема з історії, правознавства, інформатики та логіки, а також сформовані навички роботи з інформаційними ресурсами.

ПОСТРЕКВІЗИТИ. Знання, уміння та світоглядні орієнтири, сформовані під час вивчення дисципліни, використовуються при опануванні професійно-орієнтованих навчальних курсів, пов'язаних із проєктуванням програмного забезпечення. Етичні та соціальні аспекти професійної діяльності, розглянуті в межах курсу, корелюють із дисципліною «Вступ до спеціальності», зокрема в частині формування професійної ідентичності інженера. Отримані результати навчання також є методологічною основою для підготовки кваліфікаційної роботи.

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ, ТА ДОСЯГНЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

У процесі реалізації програми дисципліни формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання або практичні проблеми інженерії програмного забезпечення, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів інформаційних технологій.

Загальні компетентності

K02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

K05. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

K06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

K08. Здатність діяти на основі етичних міркувань.

K09. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

K10. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

K11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

K12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

K12¹. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

K21. Здатність оцінювати і враховувати економічні, соціальні, технологічні та екологічні чинники, що впливають на сферу професійної діяльності.

K22. Здатність накопичувати, обробляти та систематизувати професійні знання щодо створення і супроводження програмного забезпечення та визнання важливості навчання протягом всього життя.

Результати навчання

ПР01. Аналізувати, цілеспрямовано шукати і вибирати необхідні для вирішення професійних завдань інформаційно-довідникові ресурси і знання з урахуванням сучасних досягнень науки і техніки.

ПР02. Знати кодекс професійної етики, розуміти соціальну значимість та культурні аспекти інженерії програмного забезпечення і дотримуватись їх в професійній діяльності.

ПР08. Вміти розробляти людино-машинний інтерфейс.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знання:

- основні категорії та поняття філософії, їх роль у формуванні світогляду фахівця;
- структуру філософського знання та основні етапи розвитку філософської думки;
- логічні закони та форми мислення, принципи побудови аргументації;
- структуру наукового пізнання, методи наукового дослідження та критерії істинності знання;
- філософські засади аналізу цифрової реальності, штучного інтелекту та людино-машинної взаємодії;
- етичні принципи професійної діяльності інженера програмного забезпечення, проблематику доброчесності та неприпустимості корупції;
- соціальні, економічні та культурні чинники розвитку цифрового суспільства.

Уміння:

- аналізувати світоглядні та методологічні аспекти професійної діяльності;
- застосовувати логічні закони для побудови несуперечливих міркувань та аргументів;
- здійснювати критичну оцінку інформації з різних джерел;
- аналізувати етичні дилеми, пов'язані з розробленням та впровадженням програмного забезпечення;
- оцінювати вплив цифрових технологій на суспільство та особистість;
- враховувати принципи людиноцентрованості при осмисленні проєктування людино-машинного інтерфейсу.

Навички:

- логічного аналізу та аргументованого викладу власної позиції;
- роботи з науковими та інформаційно-довідниковими джерелами;
- виявлення маніпулятивних прийомів у інформаційному середовищі;
- прийняття обґрунтованих рішень з урахуванням етичних і соціальних наслідків;
- самоорганізації та безперервного професійного розвитку в умовах цифрової трансформації.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Філософія в інженерії програмного забезпечення

Світогляд як система уявлень про світ і людину, його історичні типи: міфологічний, релігійний і філософський. Предмет і функції філософії, структура філософського знання: онтологія, гносеологія, логіка, етика, антропологія. Основне питання філософії та його онтологічний і гносеологічний аспекти. Співвідношення філософії і науки, філософія як методологічна основа інженерії програмного забезпечення. Системність і цілісність мислення фахівця.

Формальна логіка як інструмент коректного мислення і формалізації знання. Закони тотожності, несуперечності, виключеного третього та достатньої підстави. Форми мислення: поняття, судження, умовивід, силлогістична структура аргументації. Дедукція, індукція та аналогія як типи міркувань. Формалізація знання і логічна структура алгоритму,

несуперечливість і повнота систем. Логічні помилки і маніпулятивні прийоми в інформаційному середовищі.

Структура наукового пізнання: суб'єкт, об'єкт і знання, чуттєвий та раціональний рівні пізнання. Поняття істини, абсолютний і відносний характер істини, критерії істинності знання. Методи наукового пізнання: аналіз, синтез, індукція, дедукція, моделювання, експеримент. Гіпотеза і теорія як форми наукового знання, парадигма і наукова революція. Верифікація і фальсифікація. Інформаційно-довідникові ресурси у професійній діяльності.

Антична натурфілософія і пошук першооснови буття, вчення Платона про ідеї та концепція «печери», логіка і категорії Арістотеля. Раціоналізм Р. Декарта і методологічний сумнів, емпіризм Ф. Бекона і Д. Локка як підвалини індуктивного методу. Г. Лейбніц і концепція універсальної мови та двійкової логіки. Діалектичний підхід німецької класичної філософії і зміна наукової картини світу.

Тема 2. Реальність та мислення в епоху штучного інтелекту

Категорія буття, проблема субстанції, співвідношення матеріального і ідеального. Простір і час у субстанційній та реляційній інтерпретаціях. Віртуальна реальність і цифрові об'єкти як онтологічна проблема. Статус даних, хмарні обчислення як розподілена форма існування інформації. Співвідношення реальності і моделі, концепція симулякрів Ж. Бодріяра.

Свідомість як філософська проблема, самосвідомість і інтенціональність. Біологічний, соціальний і технологічний виміри людської природи. Комп'ютерна метафора психіки, інтерпретація свідомості як алгоритмічної системи. Критика редукціонізму і межі машинного моделювання мислення. Трансгуманізм і постгуманізм як проєкти трансформації людини, цифрова ідентичність.

Епістемологічна структура пізнання і співвідношення раціонального та інтуїтивного компонентів знання. Теорема Геделя про неповноту як обмеження формальних систем. Межі формалізації знання і проблема пояснюваності нейромереж. Індукція та узагальнення у машинному навчанні, феномен «чорної скриньки».

Тест Тюрінга як критерій машинного інтелекту, аргумент «Китайської кімнати» Дж. Серля і проблема розуміння. Сильний і слабкий штучний інтелект, автономність алгоритмічних систем. Людино-машинний інтерфейс як форма взаємодії людини і технічної системи. Межі автоматизації і філософські аспекти UX-дизайну.

Тема 3. Соціальна філософія цифрового суспільства та людино-машинної взаємодії

Інформаційне суспільство як новий етап розвитку цивілізації, концепції Д. Белла і Е. Тоффлера. Знання та інформація як стратегічний ресурс цифрової економіки. Трансформація праці в умовах автоматизації та алгоритмізації виробництва. Глобалізація і глокалізація в IT-індустрії. Open Source як соціальна модель професійної співпраці. Економічні, соціальні та технологічні чинники професійної діяльності інженера програмного забезпечення.

Влада і знання у цифрову епоху, концепція паноптикуму М. Фуко та її трансформація у цифровий паноптикум. Big Data як інструмент соціального впливу і контролю. Співвідношення приватності і публічності в мережевому середовищі. Алгоритмічне формування інформаційного простору і феномен інформаційних бульбашок. Соціальна відповідальність розробника програмного забезпечення у структурі цифрових комунікацій.

Філософія взаємодії людини і машини у цифровому суспільстві. Людино-машинний інтерфейс як форма комунікації між користувачем і програмною системою. Когнітивні та

соціальні аспекти взаємодії людини з програмним забезпеченням. Людиноцентрованість інтерфейсу як головний принцип проєктування програмного забезпечення, орієнтація на потреби та можливості користувача. Доступність, інклюзивність і зручність використання як складові якісного інтерфейсу програмного забезпечення. Вплив дизайну інтерфейсу програмного забезпечення на поведінку користувачів.

Тема 4. Етика та професійна відповідальність інженера програмного забезпечення

Предмет етики, структура моральної свідомості, моральні цінності та норми. Деонтологія і утилітаризм як базові етичні стратегії, категоричний імператив І. Канта. Професійна етика інженера програмного забезпечення, кодекси ACM та IEEE. Моральна відповідальність за створення і впровадження програмних систем. Етична культура ІТ-компаній.

Верховенство права і права людини як основа професійної діяльності. Академічна доброчесність і недоброчесність у навчальній та професійній діяльності інженера програмного забезпечення. Корупційні ризики у сфері інженерії програмного забезпечення та їх професійні наслідки. Принцип неприпустимості корупції. Громадянські цінності і соціальна відповідальність. Культурні, гуманітарні та історичні аспекти інженерії програмного забезпечення, професійна ідентичність інженера в умовах цифрової трансформації.

Алгоритмічна упередженість і соціальна справедливість у цифровому середовищі. Приватність даних і право на забуття як етична дилема інформаційної епохи. Дилема вагонетки в контексті автономних систем і штучного інтелекту. Етичне проєктування і принципи Ethics by Design, етична складова інтерфейсу програмного забезпечення та відповідальність розробника.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	у тому числі					у тому числі				
	Заг.	Лек.	Прак.	Лаб.	Сам. роб.	Заг.	Лек.	Прак.	Лаб.	Сам. роб.
Тема 1. Філософія в інженерії програмного забезпечення	32	8	8	0	16	32	2	2	0	28
Тема 2. Реальність та мислення в епоху штучного інтелекту	32	6	6	0	20	32	2	2	0	28
Тема 3. Соціальна філософія цифрового суспільства та людино-машинної взаємодії	28	6	6	0	16	28	2	2	0	24
Тема 4. Етика та професійна відповідальність інженера програмного забезпечення	28	6	6	0	16	28	2	2	0	24
Загалом	120	26	26	0	68	120	8	8	0	104
Підсумковий контроль – екзамен										

5. ПРАКТИЧНІ РОБОТИ

Назва теми	Кількість годин
------------	-----------------

	Денна форма	Заочна форма
Тема 1. Філософія в інженерії програмного забезпечення 1. Аналіз світоглядних позицій та їх вплив на професійну діяльність інженера програмного забезпечення. 2. Логічні закони і форми мислення у структурі аргументації. Логічні помилки в професійному середовищі. 3. Роль концептуального мислення в архітектурі складних програмних систем. 4. Г. Лейбніц і формування двійкової системи та ідеї універсальної мови.	8	2
Тема 2. Реальність та мислення в епоху штучного інтелекту 1. Співвідношення симуляції та реальності у цифровому середовищі. 2. Комп'ютерна метафора психіки та межі алгоритмічного моделювання свідомості. 3. Теорема Геделя та межі формалізації знання. Проблема пояснюваності нейромереж. 4. Проблема машинного мислення у контексті тесту Тюрінга та аргументу «Китайської кімнати».	6	2
Тема 3. Соціальна філософія цифрового суспільства та людино-машинної взаємодії 1. Цифрова нерівність і трансформація праці в умовах алгоритмізації. 2. Big Data, цифровий паноптикум і алгоритмічне формування інформаційного простору. 3. Людино-машинний інтерфейс, людиноцентрованість, доступність і зручність використання програмного забезпечення.	6	2
Тема 4. Етика та професійна відповідальність інженера програмного забезпечення 1. Маніфест вільного програмного забезпечення та етичні кодекси ІТ-спільнот (ACM, IEEE). 2. Академічна доброчесність, корупційні ризики та професійна відповідальність у сфері програмного забезпечення. 3. Етичні дилеми штучного інтелекту, алгоритмічна упередженість і відповідальність розробника.	6	2
Загалом	26	8

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи здобувачів відносяться наступні види діяльності:

1. Опрацювання лекційного матеріалу.
2. Підготовка до практичних занять.
3. Консультації з викладачем впродовж семестру.
4. Ознайомлення з додатковою літературою відповідно до зазначених у програмі тем.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка індивідуальних завдань у вигляді презентацій або рефератів.
7. Підготовка до підсумкового контролю.

Назва теми	Кількість годин	
	Денна форма	Заочна форма
Тема 1. Філософія в інженерії програмного забезпечення 1. Філософія як «мета-мова» науки та її роль у формуванні наукової картини світу. 2. Системність як філософська категорія та її значення для архітектурного мислення розробника. 3. Співвідношення наукової картини світу та повсякденного світогляду в умовах цифровізації. 4. Раціоналізм Декарта і логіка модульності мислення. 5. Емпіризм Бекона і сучасна культура даних.	16	28
Тема 2. Реальність та мислення в епоху штучного інтелекту 1. Онтологічний статус цифрових об'єктів та віртуальної реальності. 2. Співвідношення можливого і дійсного у цифрових симуляціях. 3. Проблема субстанції в умовах хмарних обчислень. 4. Межі формалізації знання та теорема неповноти Геделя. 5. Епістемологічний статус «чорної скриньки» нейромереж. 6. Проблема машинного мислення в контексті тесту Тюрінга та аргументу «Китайської кімнати».	20	28
Тема 3. Соціальна філософія цифрового суспільства та людино-машинної взаємодії 1. Зміна природи праці в умовах алгоритмізації та автоматизації. 2. Цифрова нерівність як соціальний виклик інформаційного суспільства. 3. Соціальні мережі, нова публічність та феномен інформаційних бульбашок. 4. Глобалізація і глокалізація в IT-індустрії. 5. Open Source як модель спільного володіння знаннями. 6. Людиноцентрованість інтерфейсу та соціальні наслідки дизайну цифрових систем.	16	24
Тема 4. Етика та професійна відповідальність інженера програмного забезпечення 1. Моральна відповідальність за програмний код та його наслідки. 2. Академічна доброчесність і принцип неприпустимості корупції у професійній діяльності. 3. Етика великих даних: право на забуття та право на інформацію. 4. Дилема автономних систем у світлі деонтології та утилітаризму. 5. Маніфест вільного програмного забезпечення та професійні кодекси IT-спільнот. 6. Технологічна сингулярність і відповідальність інженера за майбутнє суспільства.	16	24
Загалом	68	104

7. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Види контролю	Складові оцінювання
Поточний контроль , який здійснюється під час проведення практичних (лабораторних) занять, виконання самостійної роботи, індивідуальних завдань, дослідної роботи здобувача тощо	50%
Підсумковий контроль , який здійснюється у ході проведення екзамену	50%
Методи діагностики знань (контролю)	Фронтальне опитування, розв'язання практичних завдань, тестування здобувачів, наукові доповіді, реферати, усні повідомлення, екзамен

Питання для підсумкового контролю

1. Філософія як специфічний тип світогляду. Співвідношення філософії та науки.
2. Основне питання філософії та дві його сторони (онтологічна та гносеологічна).
3. Антична натурфілософія: пошук першопочатку світу (архе) та народження наукового стилю мислення.
4. Вчення Платона про ідеї та «Печеру»: філософські витоки концепції віртуальної реальності.
5. Логіка Арістотеля як фундамент формалізації знань та побудови алгоритмів.
6. Раціоналізм Р. Декарта: роль методологічного сумніву та інтелекту в пізнанні.
7. Емпіризм Ф. Бекона та Д. Локка: досвід як джерело даних (Data-driven approach у філософії).
8. Г. Лейбніц як філософ та математик: концепція універсальної характеристики та двійкової логіки.
9. Німецька класична філософія (І. Кант, Г. Гегель): роль категорій розуму та діалектичного розвитку.
10. Постмодернізм та концепція симулякрів Ж. Бодріяра: аналіз копій без оригіналів у цифровому світі.
11. Категорія буття у філософії. Матеріальне та ідеальне буття в контексті Hardware та Software.
12. Філософське розуміння простору та часу: від субстанційної моделі до реляційної (мережевої).
13. Проблема свідомості: природа людського мислення та можливість його комп'ютерного моделювання.
14. Структура пізнання: чуттєве та раціональне. Роль інтуїції та логічного виводу.
15. Поняття істини у філософії та науці. Критерії істинності знання в епоху постправди.
16. Методи наукового пізнання: аналіз, синтез, індукція, дедукція, моделювання та експеримент.
17. Епістемологічні проблеми штучного інтелекту: аргумент «Китайської кімнати» Дж. Серля.
18. Проблема людини у філософії: біологічне, соціальне та духовне.
19. Філософія техніки: техніка як «продовження органів» людини (Е. Капп) та загроза відчуження.
20. Трансгуманізм та постгуманізм: етичні та антропологічні наслідки кіборгізації людини.
21. Свобода особистості та технологічний детермінізм: чи керують технології розвитком суспільства?
22. Концепція інформаційного суспільства (Д. Белл, Е. Тоффлер): основні характеристики та виклики.
23. Соціальні комунікації в мережі: трансформація приватності та публічності.
24. Феномен «Цифрового Паноптикуму»: влада, нагляд та контроль в епоху Big Data.
25. Предмет етики. Моральні цінності та їх трансформація в цифровому середовищі (нетикет).
26. Етичні стратегії в ІТ: утилітаризм проти деонтології.

27. Проблема етичного програмування: «дилема вагонетки» для автономних систем та ІІІ.
28. Алгоритмічна упередженість (Bias) та соціальна справедливість: філософський аналіз помилок у даних.
29. Філософські прогнози майбутнього: концепція Технологічної сингулярності (Р. Курцвейл).
30. Відповідальність науковця та розробника: концепція сталого розвитку та екологічна етика.
31. Філософія як «мета-мова» науки та її значення для інженерії програмного забезпечення.
32. Роль концептуального мислення в архітектурі складних програмних систем.
33. Теорема неповноти Геделя та межі формалізації знання.
34. Проблема машинного мислення в контексті тесту Тюрінга.
35. Людино-машинна взаємодія та принципи людиноцентрованості інтерфейсу.
36. Цифрова нерівність і трансформація праці в умовах алгоритмізації.
37. Open Source як соціальна модель спільного володіння знаннями.
38. Академічна доброчесність і принцип неприпустимості корупції у професійній діяльності.
39. Маніфест вільного програмного забезпечення та професійні кодекси ІТ-спільнот (ACM, IEEE).
40. Проблема пояснюваності штучного інтелекту та феномен «чорної скриньки» нейромереж.

8. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ

Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на практичних заняттях			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять	30
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Індивідуальне тестування	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка результатів індивідуального тестування, перевірка конспектів лекцій, перевірка рефератів	10
Виконання індивідуальних завдань (дослідна робота здобувача)			
1.3. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять, наукових конференцій та круглих столів.	10
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль – екзамен			50
Загалом балів			100

Поточний контроль знань здобувачів при підсумковому контролі у формі екзамену (максимум 50 балів) оцінюється за шкалою («2», «3», «4», «5»), з обов'язковим переведенням балів за кожний вид роботи таким чином:

- за підготовку до аудиторних занять (максимум 30 балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості практичних (лабораторних) занять, для переведу балів за підготовку до аудиторних занять середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 6;

- за виконання завдань для самостійного опрацювання (тестування, завдання, підготовка реферату за заданою тематикою) (максимум 10 балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості програмного матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення, для переведу зазначених балів середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 2;

- за інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовку наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо (максимум 10 балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості інших видів індивідуальних завдань, для переведу балів за підготовку до аудиторних занять середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 2.

Критерії оцінювання поточного контролю

- «2» – виставляється за неправильну відповідь (письмову роботу), яка не відповідає змісту теми та свідчить про нерозуміння її основних положень;

- «3» – виставляється за відповідь (письмову роботу), яка відповідає змісту теми, але є неповною і неточною у визначенні понять, свідчить про неповне розуміння основних положень навчального матеріалу, свідчить про те, що знання здобувача мають фрагментарний, поверховий характер;

- «4» – оцінюється правильна і обґрунтована відповідь (письмова робота), з якої видно, що здобувач знає й розуміє теоретичний матеріал в обсязі навчальної теми, володіє необхідними навичками, не допускає суттєвих помилок.

- «5» – оцінюється повна, правильна, ґрунтовна відповідь (письмова робота) на запитання теми, що передбачає логічність і послідовність викладу матеріалу, володіння термінологією, показує вміння повно й глибоко використовувати теоретичні знання в практичній площині.

Критерії оцінювання підсумкового контролю у формі екзамену

Максимальна оцінка підсумкового контролю у формі екзамену не може перевищувати 50 балів. При цьому рівень знань оцінюється:

- **від 40 до 50 балів** – здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки;

- **від 30 до 40 балів** – здобувач володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді;

- **від 20 до 30 балів** – здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати

навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки.

– **від 10 до 20 балів** – здобувач володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих;

– **від 0 до 10 балів** – здобувач володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки.

9. ОЦІНЮВАННЯ ЗАГАЛЬНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ

Загальні результати знань здобувачів по даній дисципліні оцінюються наступним чином:

– **«Відмінно»/«зараховано» (А)** – від 90 до 100 балів. Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та практичних заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

– **«Добре»/«зараховано» (В)** – від 82 до 89 балів. Здобувач володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та практичних заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

– **«Добре»/«зараховано» (С)** – від 74 до 81 балів. Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

– **«Задовільно»/«зараховано» (D)** – від 64 до 73 балів. Здобувач був присутній не на всіх лекціях та практичних заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи та рефератів;

– **«Задовільно»/«зараховано» (Е)** – від 60 до 63 балів. Здобувач був присутній не на всіх лекціях та практичних заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.

– **«Незадовільно з можливістю повторного складання»/«не зараховано» (FX)** – від 35 до 59 балів. Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

– **«Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни»/«не зараховано» (F)** – від 0 до 34 балів. Здобувач не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальна шкала	Шкала за ECTS	Національна шкала	
		Екзамен	Залік
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	Зараховано
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	Зараховано
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно	Не зараховано
0-34	F		

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. В.С. Бліхар, М.М. Цимбалюк, Н.В. Гайворонюк, В.В. Левкулич, Б.Б. Шандра, В.Ю. Свищо Філософія: підручник. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Ужгород: Вид-во УЖНУ «Говерла», 2021. 440 с. ISBN: 9786177825486.
2. Філософія: теоретичний курс : навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти за ред. Я. В. Шрамка. Кривий Ріг: Криворізький державний педагогічний університет, 2021. 264 с. ISBN: 9786178045074.
3. Даниль'ян О.Г., Дзьобань О.П. Філософія : підручник. Харків : Право, 2019. 432 с.
4. Причепій Є.М., Черній А.М., Чекаль Л. А. Філософія : підручник. Київ: Академвидав, 2018. 592 с.
5. Cappelen, Herman., Dever, Josh. Making AI Intelligible: Philosophical Foundations. Великобританія: OUP Oxford, 2021. 200p. ISBN: 9780192647566, 0192647563.
6. Nanay, Bence. Mental Imagery: Philosophy, Psychology, Neuroscience. Великобританія: OUP Oxford, 2023. 336p. ISBN: 9780192537317, 0192537318.

Допоміжна

7. Бодріяр Ж. Симулякри і симуляція / пер. з фр. В. Ховхуна. Київ : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2004. 230 с.
8. Флорівіді Л. Четверта революція: як інфосфера змінює людську реальність. Oxford University Press, 2014 (англ. вид.).
9. Шваб К. Четверта промислова революція. Формуючи четверту промислову революцію. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2019. 232 с.
10. Іванова О. С. Професійний розвиток особистості в умовах євроінтеграційних процесів. Іванова О. С., Єрмакова С. С., Шишко О. Г. Міжнародної науково-методичної конференції «Управління якістю підготовки фахівців» Конференція – XXVIII м. Одеса. Одеська державна академія будівництва та архітектури, University North (Хорватія) 20-21 квітня 2023 р.
11. Ivanova O., Yermakova S., Horytska O., Polishchuk V., Polukhtovych T., Vivcharenko T. / Influence of the Neuro-Educational Environment on One's Socialization under Total Digitalization. BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience, 12(1). 2023.

12. Іванова О.С. «Культура як інтегративний показник елітарної освіти». Web of Scholar. Multidisciplinary Scientific Journal. RS Global International academy journal. Scientific Educational Center. Warsaw, Poland. 2 (20), Vol. 5, February 2018.

13. Іванова О.С. Філософія цифрової людини і цифрового суспільства. Психологія життєвого простору особистості в сучасних умовах кризи, глобалізації та цифрової трансформації суспільного життя: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 20-21 вересня 2024 р., м. Одеса. – Міжнародний гуманітарний університет. – 344 с.

14. Токачова Г. В. Іванова О. С. Цифровізація розвитку людського капіталу. // О.С. Іванова Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, (20-21 вересня 2024 р.), м. Одеса. Міжнародний гуманітарний університет. 338 с. С. 123-125.

15. Іванова О.С. Філософія психології цифрової людини і цифрового суспільства. // О.С. Іванова. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, (20-21 вересня 2024 р.), м. Одеса. Міжнародний гуманітарний університет. 338 с. С. 113-115.

16. Іванова О.С., Горицька О.В., Шаповалова Т.Г. Освітня інтеграція крізь призму академічної мобільності студентів / Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Вип. 49, том 1, 2022. - Журнал включено до міжнародних наукометричних баз.

17. Іванова О. С. Особливості соціального розвитку наукових кадрів у цифрову еру. Психологія життєвого простору особистості в сучасних умовах кризи, глобалізації та цифрової трансформації суспільного життя: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, ,–338 с. - С. 120-122 Міжнародний гуманітарний університет. м. Одеса. URL: <http://surl.li/lsnqd> (14-15 вересня 2023р.)

18. Іванова О. С. Філософія психології: ноосферний розвиток інформаційного суспільства. Психологія життєвого простору особистості в сучасних умовах кризи, глобалізації та цифрової трансформації суспільного життя: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, ,. –338 с. - С. 123-125 Міжнародний гуманітарний університет. м. Одеса URL: <http://surl.li/lsnqd> (14-15 вересня 2023р.)

19. Іванова О. С. Філософія цифрової людини і цифрового суспільства. Психологія життєвого простору особистості в сучасних умовах кризи, глобалізації та цифрової трансформації суспільного життя: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, (20-21 вересня 2024р.), м. Одеса. – Міжнародний гуманітарний університет. – 344 с. С.138-141.

20. Пальчинська М. В., Іванова О. С. Інформаційна культура особистості як атрибут інформатизації суспільства. // О.С. Іванова Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, (20-21 вересня 2024 р.), м. Одеса. Міжнародний гуманітарний університет. 338 с. С. 156-160.

21. Іванова О.С., Горицька О.В., Шаповалова Т.Г. Академічна доброчесність як запорука якості освіти. / «Перспективи та інновації науки» - № 3(8), 2022. - Журнал включено до міжнародних наукометричних баз

Нормативно-правові акти

22. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. <https://zakon.rada.gov.ua/go/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

23. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII <https://tax.gov.ua/diyalnist/-zakonodavstvo-pro-diyalnis/zakoni-ukraini/65715.html>

24. Етичний кодекс ІТ-спеціаліста.

Інформаційні ресурси

25. Бібліотека Університету Ушинського : офіційний сайт. Режим доступу:
<https://library.pdpu.edu.ua>

26. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського: офіційний сайт. URL:
<http://www.nbuv.gov.ua/>

27. Одеська національна наукова бібліотека: офіційний сайт. Режим доступу:
<http://odnb.odessa.ua/>